

نامەى "نامە" كەى باىدن!

31-03-2022

نووسەرەكان

ناوەندى لىكۆلىنەوہى رووداو

كورتە : نامەكەى جۆ باىدن سەرۆكى ئەمريكا بۆ نىچىرقان بارزانى سەرۆكى ھەرئىمى كوردستان لەنيو ئەو قەيرانە كەلەكەبووہ ناوخۆيى و دەرەكياىنەى كە ھەرئىمى كوردستان بەرەو روويان بووہتەوہ، پشتگيريبەكى گرنگە، بەلام ئەمە تەنيا بۆ ھەرئىمى كوردستان نيبە و لە چوارچۆوہى ھەولئىكى گشتى ئەمريكادايە بۆ دلىياكردنەوہى ھاوپەيمانەكانى لە جياھان، كە سياسەتى واشنتن بۆ مملانىي ھيژە گەرەكان، شەرى ئۆكراينا و، دانوستاندنەكانى قيبەنا و...تاد، دوودلى كردوون!

زیران رۆژھەڵاتی

بەرابی

نامەكەى جۆ بايدىن سەرۆكى ئەمريكا بۆ نىچىرفان بارزانى سەرۆكى ھەريىمى كوردستان لە نىو ئەو قەيرانە كە لە كەبوو ناوخۆيى و دەرەكياىنى كە ھەريىمى كوردستان بەرەو روويان بوو تەو، پشنگىريىبەكى گىرنگە، بەلام ئەمە تەنيا بۆ ھەريىمى كوردستان نىيە و لە چوارچۆھەى ھەولۆكى گشتى ئەمريكادايە بۆ دۇنياكردنەوھى ھاوپەيمانەكانى لە جىھان، كە سياسەتى واشنتن بۆ مەملەنئى ھىزە گەرەكان، شەرى ئۆكرائنا و، دانوستاندنەكانى قىيەنا و... تاد، دوودلى كردوون!

بايدىن بۆ خۆى سەردانى ئەوروپايى كرد تاوھكو ھاوپەيمانە ئەوروپايىبەكانى دۇنيا بكاتەوھ. وەزىرى دەرەوھەيشى نارده رۆژھەڵاتى نىوھراست تاوھكو نىگەرانيىبەكانى ئيسرائيل و وڵاتانى دىكەى عەرەبى برەوئىنئەوھ. بە ئىنشاى خۆيشى نامەبەكى بۆ سەرۆكى ھەريىمى كوردستان نووسيوھ، تاوھكو دۇنيايى پىبدات.

رەواندەنەوھى نىگەرانيىبە ئەمىنيەكان

زىكەى 9 رۆژ دواى يەكەم رۆژى نەورۆز و 17 رۆژيش دواى ھىرشە مووشەكياىبەكەى ئىران بۆ سەر ھەولۆى، سەرۆك بايدىن لە نامەبەكدا كە بە بالۆوزى وڵاتەكەيدا بۆ سەرۆك نىچىرفان بارزانى ناردا، سەرۆكۆنەى ھىرشەكەى ھەولۆىرى كرد و ھەرەوھا پىرۆزبایى نەورۆزىشى كردوھ.

جەختكردنەوھى بايدىن بە "پابەندى دوورمەودا"ى ئەمريكا بە ئاسايش و ئارامى ھەريىمى كوردستان و عىراق لە نامەكەدا خالۆكى جىگەى سەرئەجە. ديارە ئەمەش رۆك پەبوھندى بەوھوھە ھەبە كە بەتايبەتى لە دواى شەرى ئۆكرائناوھ، ئەمريكا خەرىكە جارىكى دىكە لا لە ھاوپەيمانەكانى دەكاتەوھ. بىرۆكەى كەمكردنەوھى بايەخ بە رۆژھەڵاتى نىوھراست و لەجياتى ئەوھ، بايەخدان بە مەملەنئى ھىزە گەرەكان لە شوينى دىكە ھەلە دەرچوو، چونكە ئەو ھىزە گەرەئەى تەگەرە بۆ ئەمريكا دروستدەكەن، لىرە لە رۆژھەڵاتى نىوھراستىش ھەن!

دەكرى جەختكردنەوھە لە "پابەندى دوورمەودا"ى ئەمريكا بە ئاسايش و ئارامى ھەريىمى كوردستان و عىراق لە گەل رووداوەكانى وەك برپارىكى ئەم دووايىبەئەى كۆمپانىيى لۆكھيد مارتىنى ئەمريكى بۆ سەرمايەگوزارى زياتر لە يەك ملىار دۆلار لە پىشەسازى سەربازى لە سەودىيە [1]، بەشدارى بلىنكن لە كۆبوونەوھ دەگمەنەكەى نەقەب لە ئيسرائيل، بەلینى بلىنكن بۆ ئىمارات لە ھاوكارىكردىن لە بەرامبەر ھىرشى حوسىيەكان [2]، ھەرەوھا پەبوھندىبەكەى بلىنكن لە گەل شازادە فەيسەل بن فەرھان ھاوتا سەودىيەكەى لەبارەى ھاوكارى بۆ ئاسايشى ناوچەيى، ھەمووى لە چوارچۆھەى يەك سياسەتدا تەماشى بكرىت؛ كە ئەوئىش دۇنياكردنەوھى ھاوپەيمانەكانى ئەمريكايە. لەوانەبە نامەكەى بايدىن نىشانەى ئەوھبى كە ئەمريكا ھاوشانى ھاوپەيمانەكانى دىكەى لە ناوچەكە، تەماشى ھەريىمى كوردستان دەكات و، دەزانئىت كە ئىدى پىويستە زياتر بايەخ بە نىگەرانيىبە ئەمىنيەكانى ھەولۆرى بەدات.

پشتيوانى دىالۆگى ناوخۆيى و دەرەكى

ھەرەشەى تىرۆر، ھەرەشەى گرووپە چەكدارەكان كە ناوھ ناوھ بە بيانووى ئەمريكا پەلامارى ھەريىمى كوردستان دەدەن و، ئەوانەى ئىزانئىش كە ھەرچارەو بە بيانوويەك ھىرش دەكات، زياتر لە جاران پىداويستىبەكانى ھەريىمى كوردستانى بە درۆن و سىستەمى بەرگرى مووشەكى دەرخستووھ. بە لەبەرچاوكرتنى رىگىريىبە سياسى و بىرۆكراسىيەكان بۆ پرسى درۆنداركردنى پىشەمەرگە، ھىشتا روون نىيە ئىدارەى سەرۆك بايدىن چۆن دەتوانى بە كردەوھ يارمەتى ھەريىمى كوردستان بەدات بۆ داينكردنى ئاسايشىكى دوورمەودا كە بىگومان سىستەمى بەرگرى مووشەكى يەكئىك لە پىداويستىبەكانى دەبئىت. ئا لىرەدايە كە بەشى دووھمى پەيامى نامەكەى بەروونى دەرەكەوئىت. بەتايبەتى ئەوكاتەى كە جەخت لەوھ دەكاتەوھ ئاسايش و سەقامگىرى ھەريىمى كوردستان وەك بەشئىك لە ئاسايش و سەقامگىرى عىراق تەماشى دەكات.

ئەمە بە زىمانىكى ناپاستەوخۇ واتاي ئەوھىيە كە پىشتىوانى دىيالوگى نىوان ھەولېر و بەغدا دەكات سەبارەت ئەو كېشەنەي لەسەر بەكتر كەلەكەكراون. لەم كاتانەدا كە بەغدا لە دۆسىيەي نەوت و گازدا زۆر گۇشار لە ھەرىمى كوردستان دەكات و دۆخى عىراقىش ناجىگىرە و پرۆسەي سىياسى لە دواي ھەلبىزاردن تەنگ و چەلەمەي زۆرى تىدايە، خودى نامەكە پىشتىوانىيەكى سىياسى بەھىزە لە ھەرىمى كوردستان كە دەتوانىت پىنگەكەي بەھىزتر بكات، ھەلبەت بەومەرجەي كە رووى ھەولېر بەرەو بەغدا بىت!

بۇ تىگەيشتنى زياتر لىزەدا پىويستە ئاورىنگ لەو مۇزانەش بەدەينەوھە كە ماتىو تولەر بالىۆزى ئەمىرىكا لەعىراق لە پەراويزى گەياندىنى نامەكەي بايدىن دا لەگەل سەرۆكى ھەرىمى كوردستان باسىكرىوون. دەكرى باسەكانى نىوانيان لە ژىر ناونىشانى 6 مۇزىرى گىرنگى ناوخۇيى و دەرەكى كۆبەكەينەوھە. [3]

پرۆسەي سىياسى لە دواي ھەلبىزاردن و دانىشتنەكانى پەرلەمان، كە ئەوھە مۇزارە گەرمەكەيە. تولەر جەختى لە گىرنگى دىيالوگى ھەرىمى كوردستان - بەغدا سەبارەت پرسەكانى نىوانيان، بايەخى يەكگرتوويى كورد لە بەغدا و پرسى ھەلبىزاردنى داھاتووي پەرلەمانى كوردستان كىردووه، كە مىشتومپى لەسەرە. ھەرۆھەبا بابەتى پەيوەندىيەكانى كورد لەگەل دەولەتانى ناوچەكەش مۇزىرىكى دانىشتنەكە بووھە. بىجگە لەوانەش، باسى شەرى ئۇكرائىنا و دانوستاندنەكانى فىيەناش كراوھە.

كۆتايى

بەكورتى نامەي "نامەكەي بايدىن" و ئەمىرىكا ئەمەيە: ھەرىمى كوردستان ھاوپەيمانى ئىمەيە، پىشتىوانىيى لىدەكەين. شەرى بۇ ناكەين، بەلام يارمەتى دەدەين. ھەلبەت داواش لە ھەرىمى كوردستان دەكات لە ناوخۇ رىكبەكون، كە ئامازەيە بۇ كىشەكانى نىوان بەكىتى و پارتى. ھەرۆھەبا داوادەكات لەگەل بەغدا و ولتاتانى دەوروبەرىش دىيالوگ بكات و، ھاوسەنگىيەك لە ناوخۇ و دەرەوھە دروست بكات. رىك وەك چۇن ھەزەكات دىمەنى "پىكھاتنىكى سارد" لەنىوان رىكەبەرىكانى جاران لە رۆژھەلتانى نىوھەراست بىيىت كە كاتى خۇي ئوباما باسى كىردبوو، دەيەوئ ھەرىمى كوردستانىش لە ناوخۇ و لە دەرەوھەش، بە تايبەت يەكىتى و پارتى، ھەولېر و بەغدا لانىكەم بەرەو پىكھاتنىكى سارد پىرۇن. ناردنى نامەكەش بۇ سەرۆكى ھەرىمى كوردستان كە لە ناوخۇ و دەرەوھە بە پىاوى دانوستاندن و رىكەوتن ناسراوھە، ھەر بە ئاراستەي ئەو سىياسەتەيە.

سەرچاوەكان

[1] -

<https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/lockheed-martin-invest-1-bln-military-manufacturing-s-arabia-2022-03-08/>

[2] - <https://www.reuters.com/world/us-blinken-meet-uae-leader-morocco-shore-up-ties-2022-03-29/>

[3] - <https://presidency.gov.krd/en/president-nechirvan-barzani-receives-us-ambassador-to-iraq>